

دشمن در ایجاد ائتلاف علیه ایران ناکام ماند

نشانه‌های شکست آمریکا

یادداشت

حسین اجرلو مدرس دانشگاه و کارشناس ارشد مسائل منطقه

همکاری نظامی با شرکای منطقه‌ای، به‌ویژه کشورهای عربی است. در چنین شرایطی، ایران نیز به‌طور طبیعی ناگزیر خواهد بود دایره پاسخ خود قرار دهد.
دوم، به ماهیت قدرت آمریکا بازمی‌گردد؛ قدرتی که واجد مؤلفه‌های قهری و تحمیلی در وادار کردن سایر کشورها به همراهی در منازعات است. با این حال، این همراهی در مورد جنگ علیه ایران، عمدتاً به‌صورت غیرتهاجمی و با نوعی ملاحظه‌کاری از سوی کشورهای منطقه پیروز یافته و نشانه‌ای از مشارکت مستقیم در عملیات نظامی حداقل تاکنون وجود نداشته است. سوم، به‌طریق‌های منطقه‌ای ایران مربوط می‌شود. ایران دارای شبکه‌ای از هم‌پیمانان و بازیگران همسود در خاورمیانه و حوزه خلیج فارس است؛ از جمله در یمن، عراق و سایر گروه‌های مقاومت. این واقعیت، به‌طور

طبیعی دامنه هر گونه درگیری را گسترش می‌دهد و آن را از سطحی صرفاً دوجانبه خارج می‌کند.
در نهایت، باید به بعد ژئواکونومیک جنگ اشاره کرد. تحولات مرتبط با امنیت انرژی و به‌ویژه موقعیت راهبردی تنگه هرمز، موجب شده است منافع سایر بازیگران بین‌المللی نیز به‌طور مستقیم در معرض تأثیر این جنگ قرار گیرد و همین امر، به بین‌المللی شدن پیامدهای آن دامن زده است. با این حال، یک ماه پس از آغاز این تجاوز نظامی، برآیند این صف‌بندی‌ها نشان می‌دهد ایالات‌متحده و رژیم صهیونیستی در شکل‌دهی به یک جبهه تهاجمی مستقیم بین‌المللی علیه ایران ناکام بوده‌اند. به بیان دیگر، هیچ‌یک از بازیگران اصلی به‌طور مستقیم وارد همراهی نظامی و تهاجمی علیه ایران نشده‌اند. ضمن اینکه به تبع این منطقه‌ای شدن

جنگ، صف‌بندی‌ها و آرایش‌های متفاوتی در سطح بین‌المللی شکل گرفته است. در این چهارچوب، پنج دسته‌بندی از بازیگران قابل احصاست.

دسته اول کشورهای حاشیه جنوب خلیج فارس هستند که به‌صورت ناخواسته یا داوطلبانه، اما عمدتاً غیررسمی وارد این منازعه شده‌اند. این بازیگران بیشتر در چهارچوب دیپلماسی پنهان عمل می‌کنند. اگرچه برخی از آنها اهدافی مغایر با منافع ایران دارند و در مواردی نیز مانند امارات و بحرین این مواضع را آشکار کرده‌اند؛ (که البته بعداً تعدیل شد) اما رفتار همه آنها یکسان نیست. به‌عنوان نمونه، عربستان سعودی تلاش کرده است مواضع خود را در قالبی محتاطانه و در چهارچوب دیپلماتیک ونه به‌صورت صریح علیه ایران، تنظیم کند. کویت نیز در همین دسته قرار می‌گیرد. در مقابل، بازیگری مانند قطر رویکردی دوگانه اتخاذ کرده؛ دوحه در عین انتقاد از ایران در پی کاهش تنش و میانجیگری است.

دسته دوم بازیگرانی که به لحاظ گفتمانی و بعضاً جغرافیایی در بلوک غرب قرار می‌گیرند و عمدتاً اعضای ناتو را شامل می‌شوند. این کشورها، نه در قالب رویکرد تهاجمی ونه حتی در چهارچوب دفاعی، تمایلی به ورود مستقیم به جنگ ندارند. مواضع کشورهایمانند آلمان و انگلستان نشان می‌دهد آنها در عمل، آمریکا را عامل اصلی تشدید تنش‌ها تلقی می‌کنند. در مجموع، این رویکرد در بلوک غرب دارای اکثریت نسبی است و حتی برخی کشورهای شرق آسیا نیز که سیاست‌های تهاجمی دولت ترامپ را به زیان اقتصاد و امنیت جهانی می‌دانند، در این طیف قابل ارزیابی هستند.

دسته سوم قدرت‌های منطقه‌ای جهان اسلام هستند که به‌طور آشکار تمایلی به درگیر شدن در جنگ ندارند. این کشورها، از یک سو اقدامات آمریکا را مورد انتقاد قرار می‌دهند و از سوی دیگر، برخی اقدامات ایران به‌ویژه در قبال کشورهای حوزه خلیج فارس را نیز محکوم می‌کنند. کشورهایی مانند ترکیه، اندونزی و پاکستان در این دسته جای می‌گیرند. این بازیگران تلاش

می‌کنند با حفظ توازن در مواضع خود، بیشترین انتقاد را متوجه سیاست‌های آمریکا در منطقه کنند. آنها مخالفت خود را با رویکردهای آمریکا و رژیم صهیونیستی به‌صراحت بیان کرده و در پی تضعیف موقعیت این دو بازیگر هستند. سوریه نیز تا حدی در این چهارچوب قابل تحلیل است. سوریه چهارم بازیگرانی که به‌صورت صریح از مواضع دفاعی جمهوری اسلامی ایران حمایت می‌کنند، اما وارد کمپین نظامی نشده‌اند. این کشورها اقدامات ایران را در چهارچوب دفاع مشروع ارزیابی کرده و در سطح سیاسی و دیپلماتیک از آن حمایت می‌کنند. چین، روسیه و دولت عراق از مهم‌ترین مصادیق این دسته هستند و حتی در مواردی، کشورهایی مانند ترکیه و پاکستان نیز به‌صورت محدود به این طیف نزدیک می‌شوند.

دسته پنجم بازیگرانی که به‌طور مستقیم در حمایت از ایران وارد عمل شده‌اند. نمونه بارز این دسته، یمن است که در هماهنگی با ایران و گروه‌های مقاومت، در چهارچوب راهبرد «وحدت مساجات» اقدام کرده و به‌صورت تهاجمی علیه دشمنان ایران وارد عمل شده است.

برآیند این دسته‌بندی‌ها نشان می‌دهد که نخست، فرضیه منطقه‌ای شدن جنگ که پیش‌تر نسبت به آن هشدار داده شده بود به‌طور کامل محقق شده و همین امر، به نوعی موجب غافلگیری آمریکا شده است. دوم، با گذشت زمان و گسترش دامنه درگیری‌ها به‌ویژه با هدف قرار گرفتن منافع آمریکا در منطقه هیچ‌گونه کمپین تهاجمی منسجم منطقه‌ای علیه ایران شکل نگرفته است. سوم، با وجود تأثیرات گسترده جنگ بر اقتصاد جهانی و مسأله راهبردی تنگه هرمز، ایالات متحده همچنان در ایجاد یک ائتلاف بین‌المللی برای اقدام نظامی مستقیم علیه ایران ناکام مانده است. اما اینکه چرا کمپین بین‌المللی علیه ایران شکل نگرفت را می‌توان به سه دلیل اصلی تفسیر کرد:

دلیل اول نحوه عملکرد ایران و محور مقاومت در میدان نبرد است. فاع گسترده و ضربات متقابل ایران به طرف

دیپلماسی-اجتماعی

ترامپ بخشی از بازیگران غربی را برآن داشته که از گسترش نفوذ و ابتکار عمل ترامپ و نتایج‌هاو جلوگیری کنند و مانع به‌تبع این تحول، اهداف اعلامی جنگ نیز دچار تغییر شده‌اند؛ به‌گونه‌ای که دیگر مفاهیمی چون «تغییر رژیم» یا «تسلیم بی‌قید و شرط» جایگاه پیشین خود را در ادبیات آغازکنندگان جنگ ندارند. این تغییر، موجب شکل‌گیری تردید در میان سایر بازیگران بین‌المللی درباره نتیجه نهایی جنگ شده است. بسیاری از کشورها اکنون با این پرسش مواجه‌اند که برنده این جنگ چه کسی خواهد بود و در صورت خروج ایران از این منازعه با روایت پیروزی، چه پیامدهایی متوجه آن‌ها خواهد شد. واقعیت آن است که در چنین سناریویی، کشورهای منطقه چه از نظر جغرافیایی و چه از حیث اقتصادی ناگزیر خواهند بود با ایران پس از جنگ و قواعد جدید آن تعامل کنند. یکی از مهم‌ترین این قواعد، ترتیبات جدید در حوزه امنیت انرژی و به‌ویژه تنگه هرمز است. از لبنان تا خلیج فارس، بازیگران مختلف بین‌المللی مثل فرانسه و انگلیس دارای منافع هستند که در شرایط پسا-جنگ، ناچار به تنظیم آن‌ها در تعامل با ایران به عنوان یک قدرت پیروز جنگ در منطقه خواهند بود. افزون بر این، کشورهای ورود ناگهانی دولت آمریکا به مسیر مذاکره با ایران، در موقعیتی قرار گیرند که ناچار به تعامل یک‌جانبه با تهران شوند. دلیل دوم عدم هم‌سویی راهبردی در درون بلوک غرب است. بسیاری از کشورهای غربی، این جنگ را «جنگ خود» تلقی نمی‌کنند، بلکه آن را در درجه نخست، جنگ رژیم صهیونیستی و شخص بنیامین نتانیاهو و در سطحی کلان‌تر، بخشی از رویکردهای حداکثری دونالد ترامپ می‌دانند. این برداشت، ریشه در شکاف‌های عمیق ایجادشده میان آمریکا و متحدانش در سال‌های اخیر دارد. تحقیر مداوم اروپا و آسیا و حتی کشورهای مثل عربستان از سوی

اجتماعی

روایت ایران از شب تاریکی که در آن قنوس دیگری متولد شد

معجزه ای به نام حلما

گزارش

مرجان قندی

گروه اجتماعی

سحرگاه دوشنبه سوم فروردین ۱۴۰۵ ناگهان فضا تیره و تار شد و خاک، غبار و سکوت مرگبار همه جا را پر کرد. پدر، مادر و دو فرزندشان (یک دختر و یک پسر) در حمله وحشیانه صهیونی-آمریکایی به منزل مسکونی در تبریز شهید شدند، اما گویی روح آن چهار فرشته در گوش امدادگر زمزمه کردند: «پایت را آهسته بلند کن که زیر پایت، زیر سنگ و خاک خرابی‌ها، حلماتی ما، آرام نفس می‌کشد…»

کارشناسان اورژانس تبریز پس از نجات و انجام خدمات فوریت‌های پزشکی، با قربان صدقه‌های پدرانۀ سعی می‌کردند حلمات کوچک را آرام کنند تا باری ادامه روند خدمات درمانی به بیمارستان برسانند. سید معین بابائی، کارشناس بالینی فوریت‌های پزشکی شاغل در اورژانس تبریز، حلما را در آن شب هولناک از نیروهای هلال احمر تحویل گرفت. او در گفت‌وگو با «ایران» درباره اتفاقات آن شب می‌گوید: «شب حادثه حوالی ساعت ۳:۳۰ بامداد بود که مأموریت حمله به ساختمان مسکونی را دریافت کردیم. محل مورد اصابت، طبقه دهم برج مسکونی بود. صدای جیغ و فریاد از همه طبقات مجتمع به گوش می‌رسید. همسایه‌ها با استیصال و وحشت به زور می‌توانستند از آن

گزارش

محدثه جعفری

گروه اجتماعی

صحنه‌های تلخ و خبرهای دلخراش موجب می‌شود مردم در معرض آسیب‌های مختلف روانی قرار گیرند. به همین دلیل افراد باید بدانند بخشی از واکنش‌هایی که تجربه می‌کنند، طبیعی است. نگرانی، اضطراب و حتی تنش بی‌خوابی، نشانه‌های بیماری محسوب نمی‌شود، بلکه واکنش‌های طبیعی بدن نسبت به شرایط موجود است. با این اوصاف، اگر تنش‌ها از حد معمول عبور کنند، مردم می‌توانند با مراجعه به بیش از پنج هزار مرکز جامع سلامت و ۱۰۵ مرکز سراج در سراسر کشور از خدمات سلامت روان و کمک روانشناسان بهره‌مند شوند.

دکتر محمدرضا شالبافان، رئیس مرکز سلامت روان و اعتیاد وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با اشاره به اقدامات این وزارتخانه برای ایجاد امنیت روانی و آموزش خودمراقبتی در بحران و شرایط جنگی به «ایران» می‌گوید: «با توجه به شرایط جنگی و ساماندهی شده بود، آغاز کردیم. وزارت بهداشت با همکاری دانشگاه‌های علوم پزشکی سراسر کشور از آغاز حملات صهیونی‌آمریکایی به خاک کشورمان، روزانه بروشورهای آموزشی جدید و به‌روزرسانی شده عمومی را درباره نحوه مواجهه با شرایط بحرانی، مدیریت استرس‌ها، برخورد با گروه‌های در معرض خطر مثل کودکان، نوجوانان، سالمندان و بیماران خاص جسمی و روانپزشکی از طریق سایت و کانال‌های وزارت بهداشت «وبدا» منتشر کرد. این بروشورها کوتاه و مختصر در چند صفحه که قابل درک عام مردم باشد، تهیه و از طریق تیم رسانه‌ای وزارت بهداشت و همکاری دیگر رسانه‌ها در فضای مجازی و شبکه‌های داخلی نشر داده شد تا در دسترس اکثریت جامعه قرار گیرد.»

دکتر شالبافان درباره انتشار کتابچه‌ای در خصوص اختلالات روانپزشکی مرتبط با سانحه به زبان ساده در این دوران برای عموم مردم هم توضیح می‌دهد: «مردم با مطالعه این کتابچه درمی‌یابند اگر دچار بحران روانی ناشی از سوانح شدند، چه اعلامی را جدی بگیرند و برای درمان مراجعه کنند. در کنار این اقدامات، در روزهای قبل از جنگ هم محتوای آموزشی تخصصی برای روانشناسان سراسر کشور تهیه کرده بودیم که در سامانه آموزشی وزارت بهداشت به شکل چندرسانه‌ای بارگذاری شد. این محتوا با همکاری

دانشگاه‌های علوم پزشکی، انجمن‌های علمی روانپزشکان و روانشناسان ایران تهیه شد تا روانشناسان در شرایطی مثل بحران‌های جنگی بتوانند تخصصی‌تر مشاوره‌های لازم را به مردم ارائه کنند.»

غریبالگری اختلالات روانپزشکی پس از سانحه

رئیس مرکز سلامت روان و اعتیاد وزارت بهداشت با اشاره به اینکه یک ماه قبل از آغاز جنگ اخیر، غریبالگری اختلالات روانپزشکی پس از سانحه در تمام مراکز جامع سلامت آغاز شد، می‌گوید: «این غریبالگری‌ها یا اولویت مناطق بیشتر آسیب دیده در جنگ ۱۲ روزه یعنی تهران و البرز کلید خورد و به تمام مناطق کشور تعمیم داده شد؛ به این شکل که هر شهروندی به مراکز جامع سلامت مراجعه می‌کند، سؤالات مهم و اولیه‌ای در خصوص اینکه در مواجهه با یک صحنه جنگی، بحران یا صحنه آسیب‌زا در ماه‌های گذشته قرار گرفته و علائم روانپزشکی بعد از آن پیدا کرده است یا نه، از او پرسیده می‌شود. اگر فرد علائم داشته باشد، درمان‌های مناسب به او ارائه می‌شود. در زمینه درمان‌های دارویی هم دستورالعمل‌های ساده‌ای برای پزشکان عمومی در مراکز جامع سلامت ارسال کردیم و در حال حاضر این خدمات در مراکز جامع سلامت توسط پزشکان عمومی هم قابل ارائه است. همچنین دو هفته بعد از حملات جنگی به کشورمان با همکاری و همراهی انجمن روانشناسی ایران، راهنمایی عملیاتی و اجرایی

رئیس مرکز سلامت روان و اعتیاد وزارت بهداشت در گفت‌وگو با «ایران» خبر داد

ارائه خدمات سلامت روان توسط ۳۵۰۰ روانشناس

برای روانشناسان کشور، مراکز جامع سلامت و مراکز سراج تهیه کردیم تا نحوه مداخلات روانشناسی را برای افرادی که دچار اختلالات جدی پس از سانحه شده‌اند، آموزش دهند.»

افتتاح صدوششمین مرکز سراج در میناب

دکتر شالبافان با اشاره به دستور معاونت بهداشت وزارت بهداشت درباره مراکز سراج می‌گوید: «همه ۱۰۵ مراکز سراج موظف هستند در طول این ایام بدون وقفه فعالیت خود را ادامه دهند. همچنین با توجه به اتفاق ناگوار که در مدرسه دخترانه میناب رخ داد، تصمیم بر آن شد در ماه آینده صدوششمین مرکز سراج در این شهرستان ایجاد شود تا بتوانیم به خانواده‌های این عزیزان و سایر ساکنان این منطقه خدمات تخصصی سلامت روان ارائه دهیم. متأسفانه آسیب بزرگی در جمعیت آن منطقه ایجاد شده و تبعات روانشناختی اش در آینده نیز بروز خواهد کرد. به همین دلیل باید بتوانیم افرادی را که علائم روانشناختی از این حادثه پیدا کردند، شناسایی و به‌موقع برای درمان آنها اقدام کنیم.»

همچنین حدود ۷۰۰ نفر از روانشناسان کشور در هفته‌های اخیر به‌خطوط مشاوره تلفنی پیوسته‌اند تا خدمات مناسبی به مردم ارائه کنند. شالبافان می‌گوید: «مشاوران ما بر اساس دستورالعملی که در دفتر سلامت روانی اجتماعی و اعتیاد وزارت بهداشت با کمک همکاران دانشگاه علوم پزشکی ایران تهیه شده، آموزش‌های مناسب را دیده‌اند که چگونه خدمات را به جامعه هدف ارائه کنند.»

بسته آموزش سلامت روان

برای کادر درمان و امداد و نجات

رئیس مرکز سلامت روان و اعتیاد وزارت بهداشت با اشاره به تهیه بسته‌های آموزشی سلامت روان برای کادر درمان توضیح می‌دهد: «در دوران جنگ و بحران باید از وضعیت سلامت روان کادر درمان، مراقبت ویژه انجام شود. همکاران ما در انجمن علمی روانپزشکان ایران به سفارش دفتر سلامت روان در حال انجام این آموزش‌ها هستند. با این اوصاف، اعلام آمادگی می‌کنیم تا به افرادی مثل نیروهای آتش‌نشانی، هلال احمر و اورژانس کشور که در سرصحنه‌های دلخراش حضور دارند و دچار آسیب روانی شده‌اند، خدمات درمانی و مشاوره‌ای ارائه کنیم.»

دکتر شالبافان با اشاره به اینکه ۵ هزار و ۷۵۷ مرکز جامع سلامت در سراسر کشور توسط ۳ هزار و ۵۰۰ روانشناس در حال ارائه خدمت به مردم هستند، توضیح می‌دهد: «ما پوشش حداکثری در تمام شهرستان‌ها و روستاها داریم تا بتوانیم خدمات مناسب سلامت روان را به‌موقع و با بهترین کیفیت به مردم ارائه دهیم. توصیه می‌کنیم مردم حتماً از خدمات مراکز جامع سلامت و مراکز سراج استفاده کنند و همکاران ما اعتماد داشته باشند و درمان‌های دارویی و غیردارویی‌شان را جدی بگیرند.»

طبق اعلام شالبافان، بیش از ۲۰ هزار نفر از افرادی که در جنگ تهمیلی اخیر دچار آسیب شده‌اند، مورد غربالگری قرار گرفته‌اند و تاکنون بیش از ۷ هزار تماس مشاوره‌ای توسط روانشناسان در دانشگاه‌های علوم پزشکی پاسخ داده شده است.

مردم با

مطالعه

این کتابچه

درمی‌یابند اگر

روانی ناشی از

سوانح شدند،

چه علائمی را

جدی بگیرند

و برای درمان

مراجعه کنند

بیش

بیش